

Hanze Hogeschool Groningen
University of Applied Sciences

Kenniscentrum
Kunst & Samenleving

Hk Hogeschool van
Beeldende Kunsten
Muziek en Dans

Evert Bisschop Boele

Over muziekonderwijs gesproken

Conferentie Onderzoek in Cultuureducatie, Utrecht, 23/6/2011

Muziek op school

Wat is het belang van muziek op school?

Mondigheid/weerbaarheid/solidariteit; esthetische ervaring; cognitie/brein; ...

...plaatje-met-een-
praatje...
...triangel... ...hahaha...
...geen orde houden...
...achter de streep...

Cavicchi's tweedelingsthese

Daniel Cavicchi – MayDayGroup

www.maydaygroup.org

“Idio-culture” – “unique understanding of how to be musical in this world”

vs

Geïstitutionaliseerde schoolmuziek-cultuur – werk; uitvoering; notenschrift; technische beheersing

(Cavicchi 2009)

De vraag

Is in de verhalen die 20 geïnterviewden vertellen over muziek en muziekonderwijs Cavicchi's these van de tweedeling van de muzikale ervaring terug te vinden?

De methode en de geïnterviewden

Biografische interviews

- 13 M, 7 V
- twintigers tot zeventigers
- opleidingsniveau L/M/H
- provincie Groningen (S+O)
- prof, amateur, luisteraar, ongeïnteresseerd
- et cetera

Narratief deel – Navraagdeel

Analyse

“Trade-off...

... between collecting a small amount of information each from a large number of people, as in a social survey, and being able to make confident generalizations because of the large size of the sample, but at the cost of not gaining any detailed understanding of these people's lives,

as against collecting a large amount of information from a small number of people with the chance of gaining a good understanding of them, but at the cost of being uncertain as to how far they represent anyone but themselves.

For the same quantum of effort researchers can only do one or the other.” (Gomm 2004: 5)

Algemeen

Muziek is belangrijk voor iedereen

“Meerdimensionaliteit van muzikaal gedrag” →
“idio-culture”

Meerdimensionaliteit van muzikale smaak

Over muziekonderwijs gesproken

Lectoraat Lifelong Learning in Music & the Arts

Muziekonderwijs - getalsmatig

Spontane vermelding

Basisonderwijs					Voortgezet onderwijs										
Ja			Nee		Ja			Nee							
3			17		2			18							
Les			Buiten de les		Les			Buiten de les							
Ja		Nee	Ja		Nee	Ja		Nee	Ja		Nee				
Oordeel			Oordeel			Oordeel			Oordeel						
+	=		-	+		=	-		+	=		-	+	=	-
1	1		1	0		0	1		0	1		0	0	0	1
Tot.		3	17	1	19	1	19	1	19						

Over muziekonderwijs gesproken

Lectoraat Lifelong Learning in Music & the Arts

Muziekonderwijs - getalsmatig

Uitgelokte vermelding

	Basisonderwijs								Voortgezet onderwijs											
	Les				Buiten de les				Les				Buiten de les							
	Ja		Nee		Ja		Nee		Ja		Nee		Niet gegeven		Ja		Nee			
	Oordeel				Oordeel				Oordeel						Oordeel					
	+	=	-		+	=	-		+	=	-		+	=	-		+	=	-	
Tot	6	6	4	4	2	5	1	12	2	6	7	0	5	1	2	2	15			

Basisonderwijs

Zingen

I9: Elke klas had zijn zanguurtje, en dan ook nog niet tegelijk, (...) maar je hoorde ergens toen in die jaren altijd op een bepaalde dag altijd wel ergens een klas zingen. (...) Topper van de week, meester met de viool erbij.

EBB: Op de lagere school, werd daar muziek gemaakt, of gezongen?

I18: Nee. Daar mocht ik nooit meezingen. Ik kan me herinneren dat in de tweede klas een juffrouw zei dat ik me maar stil moest houden want anders liep de hele boel in de soep. (...) Ik mocht niet meer meezingen. Daarna heb ik het ook niet meer geprobeerd volgens mij.

Basisonderwijs

Positief/neutral

Zingen

- Religie
- Docent-met-instrument
- Negatief labelen
- “Negatief = Niet”

Instrument

Vakleerkracht – positief

Vergeten

Geen ordeproblemen

Voortgezet onderwijs

Vergeten

I12: Er was wel een muziekles. Maar... goh hoe heette die man. Ik weet niet eens de naam meer. (..) ik zie hem nog wel voor me maar ik weet zijn naam niet meer.

EBB: En weet je nog wel wat je deed? Waar bestond die les uit?

I12: Ja, ik geloof niet dat me dat zo geboeid heeft dat ik denk: daar heb ik geleerd dat... nee.

Neutraal/negatief

Voortgezet onderwijs

Zingen

I6: Je moest af en toe een liedje zingen en dat waren dan van die... ja, het was geen popmuziek, het was geen klassieke, het waren van die, ja van die domme liedjes. Het heeft nul indruk gemaakt. (..) Dan moest je met de meisjes moest je één couplet van een liedje zingen en met de jongens, dat was ook een beetje schreeuwen. Nee, ik weet niet. Ik kan me niet eens echt herinneren wat we daar hebben gedaan, zo weinig indruk heeft het gemaakt. Toen ik het kon laten vallen heb ik het ook gewoon laten vallen.

Voortgezet onderwijs

Instrumenten I

I20: Ik moet eerlijk zeggen dat ik het niet zo geweldig vond om met één houten stokje op een xylofoon 3 nootjes te mogen spelen zeg maar. De juf die wilde dat graag tot een harmonisch geheel laten worden maar – ja dat vond ik eigenlijk vrij simpel. Ik luisterde liever en dat zij dan vertelde over muziek, dat vond ik veel interessanter, ze speelde zelf ook prachtig cello en piano, dus ja daar kon ik wel van genieten. Maar het hele muziekmaakgebeuren in die klas dat stelde niet zo heel veel voor, het was niet echt ingewikkeld of, ja niet echt van een hoog muzikaal niveau zal ik maar zeggen. Daar ben ik misschien ook weer vrij eigenwijs in, maar zo ben ik. Want ik hou van goede muziek zeg maar, mensen die hun instrument redelijk tot goed beheersen daar heb ik erg veel waardering voor.

Voortgezet onderwijs

Instrumenten II

I16: Die had ook een schoolorkest, die meneer [de muziekdocent – EBB], en dat vond ik echt prut. Ik vond het echt slecht, en ik vond hem ook slecht, en ik vond er geen klap aan, ik vond hem niet aardig [lacht], ik vond het helemaal niks.

I17: De docent Frans nam het [de muzikles – EBB] een tijdje over, die heeft er wel voor gezorgd dat ik naar het schoolorkest ging, die was daar actief bij betrokken. (...)

EBB: En kreeg je saxofoonles op school?

I17: Nee dat was op de muziekschool. (...) Voor mijn muzikale opvoeding heb ik dat nog steeds hartstikke leuk gevonden, dat die gelegenheid er was, dat je dat kon doen. Niet dat ik tot op grote hoogte ben gestegen op het instrument, maar ...

Voortgezet onderwijs

Orde

I15: We hadden muzikles van, eh, dat was (...) de organist van de xxx-kerk [een zeer gerenommeerde kerk - EBB], een ontzettend aardige man, maar ach, we hebben hem het leven toch eigenlijk vrij zuur gemaakt. (...) Het was toch een uurtje vrije tijd. Hij kon niet iets echt overbrengen. Dat is ook de leeftijd waarin je er dan eigenlijk niet zo'n zin in hebt.

I20: Soms dan was je klassikaal aan het muziek maken, maar ja de helft van de klas die vond muzikles eigenlijk gewoon het donderjaaguurtje dus ja, dat liep ook vaak in het honderd hoor.

Voortgezet onderwijs

Jouw muziek, mijn muziek

I11: Die muziekles, hoe dat toen werd gebracht op school, daar had ik eigenlijk helemaal niks aan. (...) En wat ik zeg, in die schoolband, het was eigenlijk niks. Nee. Ik speelde wel mee maar ik vond het niet leuk. Zo. Het was wel een leuke ervaring misschien, even, maar voor de muziek – het was niet mijn muziek.

I16: Klassieke muziek kregen we dus heel veel mee. En ook gewoon normale pop, maar dat was meer gebaseerd op hoe de muziekleraar dat zag. Toto, Lonely Heart, dat weet ik me nog te herinneren, daar was hij helemaal gek van (...). Elke keer als ik dat nummer dus hoor [lacht] denk ik aan die leraar die helemaal in de klas met zijn bas bezig was en dat wij daar naar moesten luisteren.

Voortgezet onderwijs

Mismatch niveau

I6: Die muzieklessen die gingen dan over dat je een ritme moest slaan op een trommeltje of zo, en dat ritme moest opschrijven. Ja, dat was voor mij natuurlijk niet echt lastig. Het was heel erg gericht op kinderen die niet iets met muziek deden.

I19: Ik vond de muziekles niet heel boeiend, het is niet iets waarvan ik denk van: oh ja, dat heb ik daar nou echt geleerd of zo. Maar ik denk met name omdat ik al goed bekend was in de muziekwereld en al mijn feitjes op zich wel wist. Dus wat ons daar werd verteld, ja er zat natuurlijk wel wat nieuws bij, maar er staat me echt helemaal niks bij, ook al waren die docenten wel heel enthousiast over wat we allemaal deden en vond ik het echt wel leuk.

Voortgezet onderwijs

Ordeproblemen

‘Als we een leraar de voet dwars konden zetten lieten we dat natuurlijk niet na’.

Conclusie

Is in de verhalen die 20 geïnterviewden vertellen over muziek en muziekonderwijs Cavicchi's these van de tweedeling van demuzikale ervaring terug te vinden?

B.O.: Nee

V.O.: Ja

- Jouw muziek/mijn muziek
- Mismatch niveau

En verder?

Verdieping van de verhalen

Verbreding van de onderzoekspopulatie

Verschillen tussen vakken

Kansen?

Basisonderwijs!!!!

V.O.: naar een muziekonderwijs dat begint bij de individuele leerling

...het muziekonderwijs op de middelbare school mag dan door veel van mijn geïnterviewden neutraal of negatief worden genoemd, muziek zelf speelt voor al mijn geïnterviewden een betekenisvolle, vaak een belangrijke en soms zelfs een centrale rol in hun leven.

Over muziekonderwijs gesproken

Lectoraat Lifelong Learning in Music & the Arts

Contact:

e.h.bisschop.boele@pl.hanze.nl

www.lifelonglearninginmusic.org

www.evertsworldofmusic.blogspot.com